

УДК 658.14.

**ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПрАТ АВІАКОМПАНІЯ
«МІЖНАРОДНІ АВІАЛІНІЇ УКРАЇНИ»**

**кандидат економічних наук, доцент, Биховченко В. П.,
Синиця О. О.**

Університет державної фіскальної служби України, Україна, Ірпінь

У статті розглянуто основні показники аналізу фінансового стану та основні групи показників, що характеризують фінансовий стан підприємств. Проведено аналіз поточних показників на підприємстві. Розглянуто напрями покращення фінансового стану підприємства на прикладі «Приватного Акціонерного Товариства «Авіакомпанія «Міжнародні Авіалінії України». Саме аналіз фінансового стану підприємства є одним із основних інструментів визначення конкурентоспроможності підприємства. Перспективою подальших досліджень може стати пошук більш ґрунтовних напрямів покращення фінансового стану вітчизняних підприємств, вирішення проблем здійснення комплексного аналізу фінансового стану

Ключові слова: діагностика фінансового стану, фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість.

*кандидат экономических наук, доцент, Быховченко В. П.;
Синица А. А. Оценка и пути улучшения финансового состояния предприятия на примере ЧАО авиакомпания «Международные авиалинии Украины» / Университет государственной фискальной службы Украины, Украина, Ирпень*

В статье рассмотрены основные показатели анализа финансового состояния и основные группы показателей, характеризующих финансовое состояние предприятий. Проведен анализ текущих показателей на предприятии. Рассмотрены направления улучшения финансового состояния предприятия на примере «Частного Акционерного Общества «Авиакомпания «Международные Авиалинии Украины». Именно анализ финансового состояния предприятия является одним из основных инструментов определения конкурентоспособности предприятия. Перспективой дальнейших исследований может стать поиск более глубоких направлений улучшения финансового состояния отечественных предприятий, решение проблем и комплексного анализа финансового состояния.

Ключевые слова: диагностика финансового состояния, финансовое состояние, ликвидность, платежеспособность, рентабельность, финансовая устойчивость.

V. P. Bykhovchenko, PhD of Economics Sciences, Associate Professor; A. A. Synytsia, Evaluation and ways of improving the financial state enterprise at the example of JSC airline "International airlines of Ukraine" / University State Fiscal Service of Ukraine, Ukraine, Irpen

The article discusses the basic tasks of financial analysis and major groups of indicators characterizing the financial condition of enterprises. The analysis of current indicators at the enterprise is carried out. Areas of improvement of financial condition of the enterprise are considered on the example of "Private Joint-Stock Company" Ukrainian Airlines "International Airlines. The analysis of the enterprise financial state is one of the main tools to find the competitiveness of producer. The development and implementation of new analytical methods and ways to improve the financial company states will increase its property potential to restore

paying capacity and profitability. Insufficient attention is paid to improving the financial situation and finding ways to overcome the crisis.

An assessment of the financial state can't be carried out through one indicator, but only with the help of a complex system of indicators that details the financial condition of the enterprise. Various methods and models of analysis are used to analyze the financial condition of the company, their quantity and breadth of application depend on the specific purposes of the analysis and are determined by its tasks in each particular case. It is important to note that the most common are balance methods and models, coefficient estimation, rating estimation, integral complex estimation, estimation of the probability of bankruptcy on the basis of statistical models.

Understanding of the necessity of conducting financial diagnostics of the enterprise and timely and qualitative analysis are essential for making managerial decisions which are directed to the decision of questions of choice of the direction of activity and development of the enterprise, improvement of its efficiency, competitiveness and profitability.

Keywords: the financial position determination of the company, financial state, liquidity, paying capacity, profit- ability, financial stability.

Вступ. В теперішніх умовах господарювання необхідність фінансової діагностики підприємств набуває все більш важливого значення. Оскільки, без точної оцінки стану фінансово-господарської діяльності підприємства неможливо визначити найефективніші шляхи розвитку того чи іншого підприємства. Актуальність даної теми полягає в тому, що фінансова діагностика ідентифікує якість фінансового стану та не тільки визначає чинники, які впливають на фінансові параметри підприємства, а й виявляє причини, що зумовили зміну тих чи інших параметрів. На даний час економіка України перебуває в кризовому

стані, що може виступати однією із передумов фінансової кризи на підприємствах. Необхідність проведення фінансової діагностики можна пояснити саме наближенням чи перебуванням підприємства у кризовому фінансовому стані.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями у сфері оцінки фінансового стану підприємства займалися такі вчені як, Д. Ковальов та І. Плєтнікова, Лук'янова В. В., Гетьман О.О., Сметанюк О.А., Москаленко В.П та інші науковці. Методичні підходи, принципи та методи діагностики розглядаються у працях С.В.Приймака, Черниша С. С.

Мета і завдання дослідження. Метою статті є проведення наочної оцінки та пошуку шляхів покращення фінансового стану підприємств, на прикладі «Приватного Акціонерного Товариства «Авіакомпанія«Міжнародні Авіалінії України». Завдання дослідження полягає у діагностиці на практиці методів аналізу фінансового стану підприємств у виробничій діяльності підприємств України, на прикладі ПрАТ«МАУ»

Виклад основного матеріалу. Нестабільність економіки України обумовлює потребу для підприємств у пошуку напрямів підвищення ефективності своєї діяльності, що вимагає знаходження нових дій направлених на подолання недоліків. Покращенню фінансового стану та пошуку шляхів подолання кризи приділяється недостатня увага.

Оцінку фінансового стану неможливо здійснити через один показник, а лише за допомогою комплексної системи показників, що детально характеризують фінансовий стан підприємства.

Для аналізу фінансового стану підприємства використовуються різноманітні методи та моделі аналізу, їхня кількість та широта

застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному конкретному випадку [2, с.4].

Моніторинг фінансової діяльності на підприємстві передбачає розрахунок великої кількості показників, що заважає дослідити головні тенденції в зміні фінансового стану підприємства, тому він є досить містким і часто мало ефективним. В першу чергу нами було проаналізовано ряд показників, які висвітлюють майновий стан підприємства. До даних показників відносяться: вартість всього майна, вартість власних коштів підприємства, вартість власних оборотних коштів, коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності.

Що до першого показника — вартість всього майна(рис.1), можна стверджувати, що він має теоретично достатнє значення. Вартість всього майна поступово зростає порівняно з усіма роками. Аналізуючи наступний показник варто зазначити, що вартість власних коштів підприємства в балансі має від'ємне значення за всі проаналізовані роки, за нормальних умов даний показник повинен зростати.

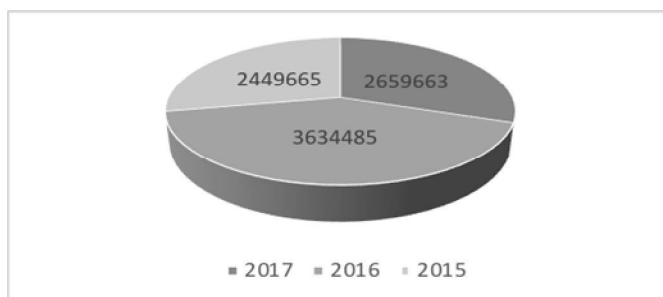

Рис.1. Вартість всього майна
Джерело: Складено автором

Третій показник цієї групи – вартість власних оборотних коштів (рис.2), його показники, так само як і попереднього є від'ємними значеннями, що свідчить про зменшення власних оборотних коштів порівнянно з попередніми періодами.

Коефіцієнт зносу протягом трьох років поступово зменшується і станом на 2016 рік був менше 0,5. Що стосується коефіцієнту придатності, то він навпаки поступово збільшується, станом на 2017 рік він становив 0,49, а у 2016 році - 0,96. Тобто порівняно з 2016 роком підприємство має високу частку основних засобів придатних для експлуатації та має низьку частку вартості основних засобів, яка була списана.

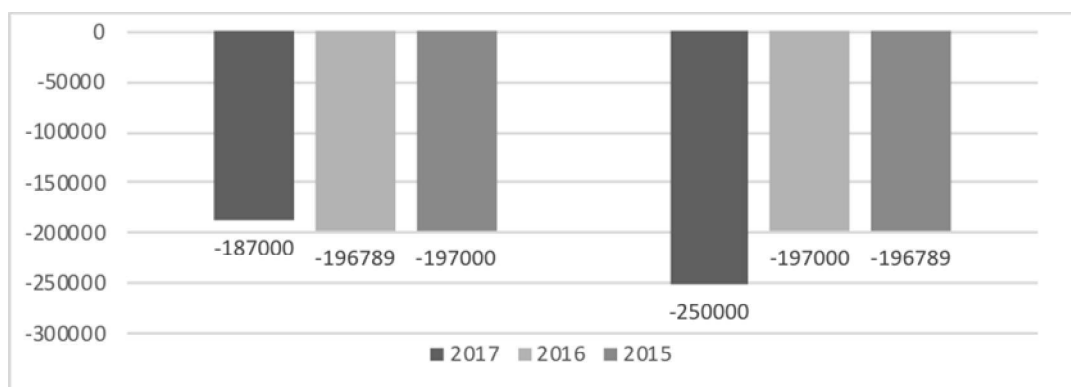

Рис.2. Вартість власних та оборотних коштів ПрАТ«МАУ»
Джерело: Складено автором

Підводячи підсумок, можна сказати, що майновий стан підприємства дуже поганий, вартість власних коштів підприємства має від'ємні показники у балансі підприємства, таку ж тенденцію має і показник вартості власних оборотних коштів.

Необхідною умовою забезпечення фінансової рівноваги на підприємстві є дотримання всіх правил формування активів та пасивів. Одним із таких правил виступає «золоте» правило фінансування. Також це правило ще називають правилом узгодженості строків, оскільки його зміст полягає в тому, що строки на які фінансові ресурси мобілізуються повинні збігатися зі строками, на ці ресурси вкладаються реальні чи фінансові інвестиції [3].

Дотримання підприємством вимог «золотого» правила фінансування є однією із умов стабільної ліквідності та платоспроможності. Ліквідність можна пояснити, як спроможність

підприємства якомога швидше і без значних втрат перевести активи підприємства в готівкову форму. За для того, щоб дати більш ширшу та точну оцінку ліквідності нами був визначений загальний показник ліквідності (Рис.3).

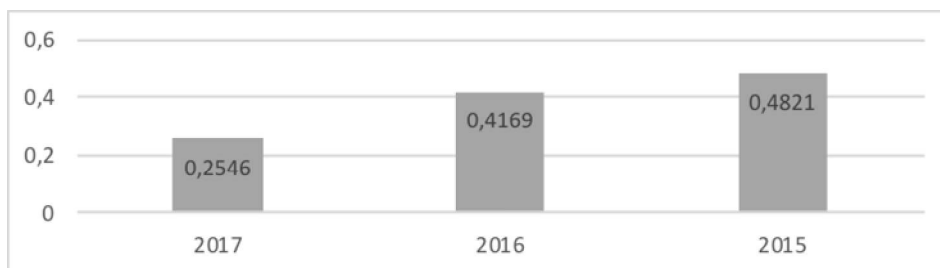

Рис.3. Показники ліквідності ПАТ«МАУ»

Джерело: Складено автором

Отримані дані загального показника ліквідності є досить низькими і незадовільними, що свідчить про низьку ліквідність балансів. Найнижчим цей показник був у 2017 році, найвищим у 2015 році.

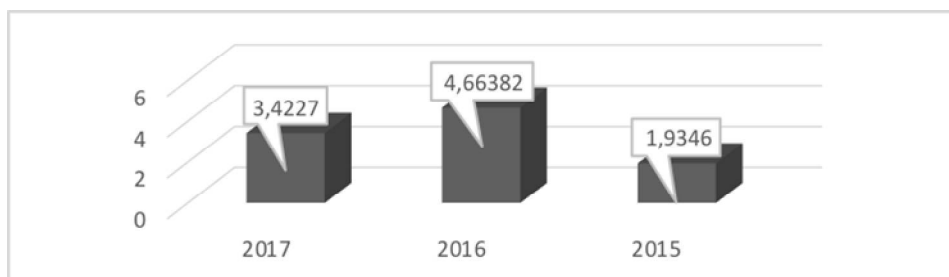

Рис. 4. Дослідження ймовірності банкрутства на основі моделі Альтмана

Джерело: Складено автором

Для проведення діагностики банкрутства ПАТ«МАУ», перш за все, нами було розраховано та проаналізовано коефіцієнт поточної ліквідності та коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами. Задовільною є структура балансу, коли коефіцієнт поточної ліквідності буде більшим 2, а коефіцієнт забезпеченості власними коштами більший або дорівнювати 1. За цієї умови для перевірки фінансового стану має бути розрахований коефіцієнт втрати платоспроможності. Провівши аналіз ми отримали такі показники:

коефіцієнт поточної ліквідності наприклад у 2016 році становив 0,4102, а у 2017 його показник 0,3580, але результати свідчать про не задовільну структуру балансу.

Для підтвердження або спростування отриманих вище результатів і підведення остаточного підсумку щодо ймовірності банкрутства підприємства нами були розраховані так звані моделі для визначення банкрутства. Результати розрахунку моделі Альтмана за 3 роки показали позитивні результати, при мінімальнодопустимому значенні 1,23, вони дорівнюють 3,42 у 2014 році, у 2015 році ми спостерігаємо спад і даний показник дорівнює 1,93, а у 2016 році 4,63, це означає низьку ймовірність банкрутства.

Структура балансу підприємства є не задовільною, тобто стан майна підприємства і зобов'язань перебуває в тіні. Незадовільна структура балансу призводить до небажання інвесторів вкладати кошти в підприємство, тобто відсутні капіталовкладення. В загальному підсумку аналізу ми оцінили стан підприємства як незадовільний, оскільки значна кількість як окремих показників, так і цілісних груп не відповідають нормативним значенням і мають тенденцію до погіршення. Однак, на нашу думку, такий фінансовий стан пов'язаний перше за все з негативним впливом на діяльність підприємства неправильної стратегії розвитку та управління фінансами.

Аналіз ділової активності дозволяє зробити висновки про низьку рентабельність підприємства, діяльність підприємства веде до зниження власного капіталу, відсутності нерозподіленого прибутку та недостатньої для нормального фінансового стану кількості оборотних коштів [5].

Підводячи підсумок, слід наголосити, що однією з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства є саме його фінансовий стан.

Попередження розвитку негативних кризових явищ на підприємстві є можливим тільки за систематичного забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стійкості [4].

Для підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства необхідно:

1. забезпечити збалансоване управління ліквідністю, доходністю та ризиком, враховуючи, що чим вище частка високоліквідних активів в балансі, тим вища доходність суб'єкта господарювання і менший ризик втрати платоспроможності;
2. забезпечити розрахунок резервів підвищення рентабельності;
3. здійснювати комплекс заходів з поліпшення надання послуг, підвищення конкурентоспроможності підприємства щодо видів послуг, цін та якості пропонованої послуг;
4. забезпечити ефективне управління капіталом;
5. здійснювати управлінські рішення і дії, які повинні бути засновані на точних розрахунках, глибокому й всебічному економічному аналізі, бути науково обґрунтованими, мотивованими, оптимальними;
6. виробляти стратегію й тактику розвитку підприємства, улаштовувати плани й управлінські рішення, здійснювати контроль за їхнім виконанням;
7. оцінювати результати діяльності підприємства, його підрозділів і працівників.

Перспективою подальших досліджень може стати пошук більш ґрунтовних напрямів покращення фінансового стану вітчизняних

підприємств, вирішення проблем здійснення комплексного аналізу фінансового стану [1, 94].

Однією з функцій управління діяльністю підприємства є моніторинг ризиків на групуванні підприємств у потенціал, допустимий або катастрофічний. Потрібна якісна та кількісна оцінка потенційних загроз для підприємства в цілому. Важливо не тільки знати про існування економічного ризику, але й оцінювати його ступінь, ймовірність того, що конкретна подія може насправді статися, а потім - як це вплине на ситуацію [6, 39].

Висновок. Розуміння необхідності проведення фінансової діагностики підприємства та своєчасний і якісний аналіз є основними для прийняття управлінських рішень, які спрямовуються на вирішення питань обрання напрямку діяльності та розвитку підприємства, покращення його ефективності, конкурентноздатності та прибутковості.

Література:

1. Аверіна М. Ю. (2012) Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення М. Ю Аверіна // Актуальні проблеми економіки.— No 9. — С. 92–100.
2. Безбородова Т.В. (2014) Сутність та необхідність аналізу фінансового стану // Економіка. Управління. Інновації. Випуск No 1 (11). — С. 1–7.
3. Бурковська А. В., Соловйов О. Ю. Комплексний підхід до оцінки фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.2/073.pdf>.
4. Конєва Н.О., Шаповалова І.О. шляхи покращення фінансового стану підприємств [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/16_13.pdf.

5. Шурпенкова Р. К., (2016) Організаційні підходи до методики аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання.// Р. К Шурпенкова/ Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки, №3 (53) Ч. 2.

6. Биховченко В. П. (2017) Управління фінансовими ризиками на підприємстві/ В. П. Биховченко, І. С. Шевченко. // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України,. – №2. – С. 37–47.

References:

1. Averina M. Yu. (2012) *Analysis and evaluation of the financial state of the enterprise: ways to improve* M. Yu Averina // *Current problems of the economy*. - No. 9. - P. 92-100.

2. Bezborodova T.V. (2014) *Essence and necessity of the analysis of the financial state* // *Economics. Management. Innovations Issue No 1 (11)*. - p. 1-7.

3. Burkovskaya AV, Solovyov O. Yu. *An integrated approach to assessing the financial condition of an enterprise* [Electronic resource] - Access mode: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.2/073.pdf>.

4. Koneva N.O., Shapovalova I.O. *ways to improve the financial condition of enterprises* [Electronic resource] - Access mode: http://mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/16_13.pdf.

5. Shurpenkova R. K., (2016) *Organizational Approaches to the Methodology for Analyzing the Financial Condition of Business Entities*. // R. K. Shurpenkova / *Visnyk of Zhytomyr State Technological University*. Series: Economics, No3 (53) Part 2.

6. Bihovchenko V.P. (2017) *Financial risk management at the enterprise* / VP Bykhovchenko, I.S. Shevchenko. // *Collection of scientific works of the University of the State Fiscal Service of Ukraine*. - №2. - P. 37-47.